

III, WI, AI, 4 pa še X

Skok čez petico ali *matranje* v trojki

Z ocenjevanjem lednih lepotcev je križ. Sploh tistih, ki jih stlačimo nekam vmes med zahtevne in nezahtevne, ki niso najlažji in ki niso tako težki, da bi povprečen plezalec raje zavil v prvo krčmo, kot sploh zapičil cepine v led. Zakaj? Ker plezamo po "za kratek čas ujeti minljivosti". In ta čas se že nekaj let naglo krajša v več pogledih ... Zaledeneli slapovi niso enaki niti v dveh sezonah. Kaj sezonah, iz dneva v dan se spreminjajo, še hitreje, če se po njih pleza, zato je zahtevnost in težavnost precej težko spraviti v številke. A vendar ocene obstajajo in kljub vsemu v grobem le držijo, s tem da se včasih kaka štirica približa trojki in obratno.

Za pomoč pri ocenjevanju zaledenelih slapov uporabljamo primerjalno ocenjevalno lestvico, odprto navzgor. Prevzeli smo jo od Kanadčanov, sestavljena pa je iz dveh delov: prvi del z rimsko številko nam pove, kakšni sta zahtevnost in resnost plezanja (z dostopom in sestopom vred), drugi del z arabsko številko pa, kakšna je tehnična težavnost. Tehnično težavnost vzpona v vodnem ledu označujeta oznaka WI (*water ice* – vodni led) in arabska številka, tehnično težavnost kombiniranega vzpona pa označujeta oznaka M (*mixed*) in arabska številka. Vendar tokrat ne govorimo o *miksih*, zato bomo za zdaj tiste slapove, ki si zaslužijo M, pustili nekoliko ob strani, za lažje razumevanje navedimo le primerjavo z oceno tehnične težavnosti plezanja po vodnem ledu: M5 je tako naporno kot WI5, M6 je primerljivo z WI6, vendar

Ledne učne urice v Kaskadi v Logarski dolini
Foto: Jure K. Čokl

z dobrim varovanjem. M7 lahko na primer primerjamo s športnoplezalno oceno 6a–6b ... Oznaka AI (*alpine ice*) označuje zbit snežni led.

Včasih se nam zdi, da ocena presega težavnost ali da je prenizka. Plezanje po trdem tankem ledu, ki je sicer stabilen, onemogoča pa dobro nameščanje varoval, plezalcu zagotovo zviša frekvenco srčnega utripa, nekoliko višje temperature pa pomagajo, da si požvižgava čez sicer konkretno štirico. Ocenam lahko v prvem primeru pripišemo oznako plus, v drugem pa ... Seveda nam bo jasno, da nismo čez noč postali Premrlji ali Anderleti, občutek po preplezanem (lažjem) težkem slapu bo pa vseeno dober, tako da nam bo tisti minus ob številki kar malo v napoto.

Ocenjevanje zahtevnosti

Ampak preden se zapodimo v prvi slap, ki bo na katerem od družbenih omrežij opisan kot odlično narejen, moramo dobro vedeti, kakšno težavnost oz. zahtevnost in resnost plezanja predstavljajo številke v oceni. Imamo Palenk, v katerega "se zapičimo" skoraj neposredno iz avtomobila, in imamo slapove, ki zahtevajo tak dostop in sestop, da že brez lednega dela veljata za zahtevno in resno turo. No, kaj pravi-te, kakšno oceno si zasluži naš najbolj oblegan slap? **I:** Kratek slap ob cesti, pogosto z zavarovanimi stojišči in lahkim spustom. Nezahtevno plezanje brez objektivnih nevarnosti.

II: Raztežaj ali dva, brez omembe vrednega dostopa, malo objektivnih nevarnosti, spust po vrvi ali lahek sestop. Objektivna nevarnost je v teh primerih na primer padanje kamenja na kratkih odsekih smeri.

III: Večraztežajna smer, nekajurno plezanje ali dolgotrajen dostop peš oz. na smučeh, ki zahteva dobro poznavanje zimskih razmer. Spust navadno poteka po vrvi, objektivne nevarnosti so na večjem odseku.

IV: Smer, dolga več raztežajev, slap je zelo visoko na pobočju ali na zelo oddaljenem območju in zahteva dobro alpinistično znanje in izkušnje. Obstaja nevarnost plazov in padajočega kamenja, seveda tudi med dostopom in sestopom. Lahko so urejeni spusti po vrvi na svedrovcih ali klinih.

V: Dolgotrajno plezanje na večji nadmorski višini, ki od plezalca zahteva izkušnost in dobro pripravljenost, z dolgim in zahtevnim dostopom ter dvomljivo možnostjo umika. Plezalec je izpostavljen slabim razmeram, plazovom ...

VI: Dolga smer z več raztežaji v alpski steni, ki je v enem dnevu dostopna le najboljšim plezalcem.

VII: Večdnevno plezanje v oddaljenih gorah. Najtežji himalajski vzponi, opravljeni v alpskem slogu.

Ocenjevanje tehnične težavnosti

Ko bomo vedeli, ali še bolje izkusili, kaj pomenijo še arabske številke, se bomo precej lažje odločili, ali bomo po prvih znakih, da je prava zima vendarle objela tudi slapove, zavili v Logarsko dolino ali v ostenje nad Mangartskimi jezери. A ne pozabimo: kakovost ledu se lahko spremeni že v nekaj urah! Pri tehnični težavnosti ocenjujemo najtežje raztežaje, pri čemer ne smemo pozabiti na višino težjega dela, trajanje težav ter trdnost in obliko ledu (žlebiči, gobe, sveče itd.). Pogosto je pri oceni ali ob skici posebej zapisan še naklon posameznih raztežajev oz. lednih odstavkov.

WI1: Trden, debel led z malo naklona, lahko preplezljiv z enim cepinom in z derezami, ki imajo deset zob (nimajo prednjih zob). Gre za grape ali pobočja, kjer nam za napredovanje ni treba uporabljati cepinov.

WI2: Plezanje je lahko, marsikdo se "sprehodi" čez raztežaj, kar pa ni najboljša odločitev, saj se v lahkem svetu ravno zaradi podcenjevanja terena, precenjevanja samega sebe ali nepazljivosti zgodi največ nesreč.

WI3: To oceno si zaslužijo daljši odseki z naklonino 60 stopinj, krajši odstavki (do deset metrov) z naklonino 70 stopinj ali mesta (do dva metra) z naklonino 90 stopinj. Taki slapovi so na primer Palenk v Logarski dolini, Sinji na Jezerskem, Slap nad votlino v Tamarju itd. Lušev graben ima dodan plus, vendar mislim, da je ta ocena kar malce krivična. Če po ledu, ki mu damo "dvojko", še soliramo, se v "trojkah" večina plezalcev že naveže na vrh.

WI4: 70-stopinjska naklonina, krajši odstavki (do petnajst metrov) z naklonino 80 stopinj ali 90-stopinjska mesta, dolga do pet metrov, tudi sveče, seveda, si zaslužijo štirico. Led s tako oceno je v glavnem dober, varovanje pa zadovoljivo. Plezanje v vodstvu je precej zahtevno, medtem ko plezalci, varovani z vrha, navadno nimajo težav. Slapovi s to oceno, ki so pri nas najbolj oblegani, so zagotovo kulturni (Levi) Lucifer, Sušica v Logarski dolini, Centralni in Desni v Tamarju, Desni Zapotoški slap v Trenti itd. Lopčki v Robanovem kotu je v nekaterih vodnikih ocenjen s trojko, vendar si po mojem mnenju bolj zasluži biti v teje skupini.

WI5: Desni Lucifer v Gozd-Martuljku ter Spodnji in Zgornji Ledinski na Jezerskem so zagotovo v vrhu priljubljenih zaledenelih slapov s to oceno pri nas, oblegana pa sta tudi Damoklejev meč nad Belopeškimi jezeri in Riofreddo čez mejo v Mrzlih vodah. Čedca (zadnja verzija) na Jezerskem nosi še plus, z njim pa se ponašajo še na primer Skušnjava, Filistrska sveča in Sulica v Logarski dolini ...

Gre za daljše odseke z naklonino 80 stopinj ali odstavke (do 20 metrov) z naklonino 90 stopinj. Seveda ob predpostavki, da je led dober, sploh če gre za dolge vertikalne raztežaje, petico pa navadno pripišemo tudi nekoliko krajšim odsekom slabega vertikalnega ledu. Pri slapovih s to oceno naj bi še bil mogoč umik kjer koli vmes, ni pa nujno, da je mogoče namestiti zanesljivo varovanje. Posledično je tudi možnosti za počitek zelo malo ...

WI6: No, v tanke ledene strehe, nestabilne cigare, prostoviseče sveče, previsne gobe in v tanek navpičen led s slabimi možnostmi varovanja si ne upa vsak. Pravzaprav ledne šestice lahko preplezajo samo zelo izkušeni, kondicijsko in tehnično dobro pripravljene plezalci in plezalki. Led je navadno slab, varovanje z redkimi mesti za počitek, navadno z visečim stojščem, pa dvomljivo. To oceno pri nas nosijo Lambada pod Prisojnikom, Psihoanaliza in Parabola v Koritnici, Baubau nad Belopeškimi jezeri ... Plus so plezalci dodali na primer Ribomaniji v Tamarju in Nirvani v Logarski dolini.

WI7: Glede na to, da je bil slap Rinka preplezan le enkrat (ne samo zaradi nezmrznenosti), si najbrž zasluži več kot sedmico, ampak tako oceno in minus so mu pač pripisali prvi plezalci. Z minusom, a vseeno s to številko, se ponaša tudi Membrana v Koritnici. Kako opisati led s to oceno, glede na to, da gre že pri šestici za oblike, ki so kar malo strašljive? Navpičen odstavek ledu, ki je lahko zelo ozek ali zelo tanek (dva ali tri centimetre). Led povprečne kakovosti je drobljiv, varovanje je izredno težavno ali celo nemogoče. Ima še kdo cmok v grlu? ●

Vir: Gregor Kresal, *Zimski vzponi*, Sidarta 2007

Krasen izstop iz
Luševega grabna
Foto: Jure K. Čokl

